

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-21

Diarienummer N043-0162/23

Handläggare

Åsa Åkesson

Telefon: 031-366 2758

E-post:

asa.akesson@demokratimedborgarservice.goteborg.se

Revidering av Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget

Förslag till beslut

I nämnden för demokrati och medborgarservice

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice godkänner förvaltningens förslag till revidering av Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, inklusive bilaga, som sitt eget förslag till kommunfullmäktige om ny reviderad Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget.
3. Nämnden för demokrati och medborgarservice föreslår att kommunfullmäktige beslutar att fastställa en ny reviderad Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget att gälla tills vidare.

Sammanfattning

Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget används kontinuerligt av både stadens nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag men också utav invånarna som nyttjar Göteborgsförslaget, vilket gör det till ett styrdokument som behöver vara tydligt i vad de kan förvänta sig av Göteborgs Stad i samband med Göteborgsförslaget.

Göteborgsförslaget är ett demokratiskt verktyg för alla invånare som vill lämna, rösta eller kommentera på ett förslag för Göteborgs Stads lokala utveckling. Utifrån Demokrati och medborgarservices uppdrag, som stöd i samverkan och ärendehantering av Göteborgsförslaget till nämnder och styrelser i staden, synliggjordes att det fanns svårigheter i att förstå vad Göteborgsförslaget är och hanteringen av Göteborgsförslaget. Förvaltningen för demokrati och medborgarservice gjorde då en kartläggning över vad förvaltningar och bolag upplevde behövdes tydliggöras och förbättras i stödet av hanteringen av Göteborgsförslaget.

Den reviderade riktlinjen innehåller numera en samlad definition av vad Göteborgsförslaget är, ett utvidgat syfte där både nyttan för invånarna och förtroendevalda är tydligare, klarare ansvarsfördelning i nämnder och styrelser i staden sinsemellan samt gentemot nämnden för demokrati och medborgarservice samt Göteborgsförslaget koppling till stadens nämnders demokratiuppdrag.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslaget för Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget och skickar det som sitt eget förslag till kommunfullmäktige, som i sin tur föreslås anta den reviderade riktlinjen

Bedömning ur ekonomisk dimension

Genom att nämnders och styrelser ansvarsfördelning under hanteringen av Göteborgsförslaget och att roller och ansvar har tydliggjorts i den reviderade Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget kan handläggningen effektiviseras och arbetstiden som tjänstepersoner lägger på hanteringen av Göteborgsförslaget förkortas, vilket leder till ekonomisk sparande.

Göteborgsförslaget är ett verktyg för demokratiutveckling och är idag en del av stadens infrastruktur för lokal och digital demokrati, vilket behövdes synliggöras i revideringen av riktlinjen. Genom att tydliggöra denna koppling kan förtroendevalda och tjänstepersoner få ökad förståelse för hur de kan använda sig av göteborgsförslagen och utifrån detta skapa interna rutiner, arbetssätt och förhållningsätt vid beslut i sin egen nämnd/förvaltning eller styrelse/bolag. Detta kan spara tid och pengar både på kort och långsikt. På kort sikt genom att nämnd och förvaltning är säkra i hur de ska arbeta och använda sig av invånarnas förslag i sina ordinarie budgetprocesser. På lång sikt genom att använda invånarnas idéer även i framtida utvecklingsprojekt och beslut.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den reviderade Göteborgs stads riktlinje för Göteborgsförslaget har en tydligare koppling till stadens nämnders demokratiuppdrag i reglementets kapitel 1 §5 vilket kan möjliggöra att invånares engagemang och deras kunskaper och lokalkännedom om behoven i deras vardag och bostadsområde, som framkommer i göteborgsförslagen, kan bidra till bättre beslutsunderlag vid utveckling av olika verksamheter och områden i Göteborg.

Det utvidgade syftet i den reviderade riktlinjen kan också skapa en större förståelse för Göteborgsförslaget som en metod för att förbättra invånarnas möjlighet till delaktighet och inflytande i kommunen mellan de allmänna valen. Göteborgsförslaget kan öka invånares förståelse för de demokratiska processerna samt att engagemanget tillsammans med andra kan påverka utvecklingen av lokalsamhället. Genom förslagen kan förtroendevalda och tjänstepersoner få bättre kunskap om och förståelse för vilka frågor som engagerar allmänheten.

Bilaga

1. Förslag till reviderad Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget

Ärendet

Förvaltningen för demokrati och medborgarservice har tagit fram ett förslag på ny reviderad Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslaget och skickar det som sitt eget förslag till kommunfullmäktige, som i sin tur föreslås anta den reviderade riktlinjen.

I den reviderade riktlinjen har förvaltningen tydliggjort Göteborgsförslagets syfte samt nämnders och styrelser ansvarsfördelning under hanteringen av Göteborgsförslaget. Även Göteborgsförslagets koppling till § 5 i det gemensamma och likalydande kapitel 1 i reglementena för kommunstyrelsen och Göteborgs Stads nämnder har tydliggjorts. Enligt § 5 ska nämnden aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 24 april 2014, § 21, att Göteborgs Stad skulle införa så kallade e-förslag för att fördjupa demokratin genom att öka medborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande. E-förslag innebär en möjlighet för invånare att skicka in förslag till politikerna genom ett digitalt verktyg. 2017 lanserades Göteborgs Stads verktyg för e-förslag, som vi kallar Göteborgsförslaget. Nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar för att administrera och utveckla Göteborgsförslaget samt vara ett stöd för förvaltningar och bolag vid ärendehantering.

Kommunfullmäktige fastställer Göteborgs Stads riktlinjen för Göteborgsförslaget tills vidare. Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget revideras vid behov. Riktlinjen reviderades 2020, enligt uppdrag av kommunfullmäktige (2018-12-20, § 23).

Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget är ett styrande dokument som både politiker och tjänstepersoner inom Göteborgs Stad samt invånare använder kontinuerligt. Innehållet behöver därför vara begripligt.

Genom demokrati och medborgarservices uppdrag, som stöd i samverkan och ärendehantering av Göteborgsförslaget till nämnder och bolag i Göteborgs Stad, uppmärksammade förvaltningen att Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget behövdes revideras. Den reviderade riktlinjen innehåller numera en samlad definition av vad Göteborgsförslaget är, ett utvidgat syfte där både nyttan för invånarna och förtroendevalda är tydligare, klarare ansvarsfördelning i nämnder och styrelser i staden sinsemellan och gentemot nämnden för demokrati och medborgarservice samt vikten av att klarspråka återkoppling av Göteborgsförslag till invånarna redan vid skrivande av tjänsteutlåtandet.

Förvaltningen såg även vikten av att i Göteborgs Stads riktlinjen för Göteborgsförslaget tydliggöra kopplingen till det utökade demokratiuppdrag som alla nämnder fick i sina reglementen (kapitel 1, § 5) från och med 2021. Enligt § 5, ska nämnderna arbeta aktivt med, och skapa förutsättningar för, demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten.

Göteborgsförslaget är ett verktyg för demokratiutveckling och är en del av Göteborgs Stads infrastruktur för lokal och digital demokrati, som nämnden för demokrati och

medborgarservice ska upprätthålla för staden, vilket har förtydligats i den reviderade Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget. Utöver att detta numera syns i riktlinjen, så nämns även Göteborgs Stads nämnders reglementen samt styrelsernas ägardirektiv under rubriken kopplingar till andra styrande dokument.

Under 2022 gjorde förvaltningen för demokrati och medborgarservice en kartläggning av Göteborgs Stads arbete med Göteborgsförslaget. Förvaltningen skickade då ut en enkät till alla förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad. 80 procent svarade och från flera förvaltningar och bolag deltog 1–6 olika tjänstepersonsbefattningar genom att svara på enkäten samt att några blev intervjuade.

Frågorna i enkäten handlade bland annat om vad förvaltningarna och bolagen tyckte fungerade bra med Göteborgsförslaget, vilka återkommande utmaningar de noterat vid hanteringen av Göteborgsförslagen, om det var nöjda med det stöd de får i hanteringen både från riktlinjen, instruktionen av hantering av Göteborgsförslaget och från förvaltningen för demokrati och medborgarservice.

Efter analys av enkätsvaren så gjordes tio djupintervjuer med olika förvaltningar och funktioner för att få ytterligare underlag till vad vi behövde förbättra och tydliggöra i riktlinjen och instruktionen.

Resultatet från denna enkät har arbetats in i förslaget till reviderad Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget genom följande tydliggörande och struktur.

Samlad definition av Göteborgsförslaget

I den reviderade Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget har vi valt att samla ihop vad som definierar Göteborgsförslaget. Vad det är och vem som får lämna ett göteborgsförslag är en del som skiljer Göteborgsförslaget från ett medborgarförslag. Medborgarförslag är reglerat i Kommunallagen (2017:725) och omfattas av regler och formalia som skiljer sig från det som gäller för Göteborgsförslaget som e-förslag. Ett medborgarförslag får endast läggas av personer folkbokförda i kommunen medan ett Göteborgsförslag är ett e-förslag som alla som är intresserade av Göteborgs Stads utveckling får lägga. Det kan vara utifrån perspektivet som turist eller pendlare från kranskommun eller ett barns perspektiv. Dock får inte juridiska personer som företag, ideella organisationer och föreningar lämna göteborgsförslag.

Utvidgat syfte med Göteborgsförslaget

I den nya reviderade Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget såg förvaltningen för demokrati och medborgarservice ett behov av att utvidga Göteborgsförslaget syfte för att möta de uttalade demokratiuppdrag som alla nämnder fått tillskrivit sig i sina reglementen kap. 1 §5 sedan 2021.

Vi såg att syftet behövde klargöra invånarperspektivet och vad invånarna får ut av att använda Göteborgsförslaget som en demokratimetod. Där det nya syftet lyfter även in att Göteborgsförslaget kan öka invånares förståelse för de demokratiska processerna samt att engagemanget tillsammans med andra kan påverka utvecklingen av lokalsamhället.

Även nyttan för de förtroendevalda är viktig att lyfta fram mer i riktlinjen, att använda sig av det lokala kunskapsmaterial som inkommer med Göteborgsförslaget ska ses som en del av stadens infrastruktur för lokal demokrati. I det utvidgade syftet står det att Göteborgsförslaget kan förbättra kommunens verksamhet då invånare med sina förslag

kan bidra med kunskaper och lokalkännedom om behoven i deras vardag och bostadsområde.

Tydliggörande av hantering och ansvarsfördelning i nämnder och styrelser

För att underlätta ärendehantering och handläggning av göteborgsförslag tydliggör den reviderade Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget ansvarsfördelning mellan nämnder och styrelser. Detta görs i punktform för att bättre specificera vem som gör vad. Därav har förvaltningen valt att lyfta fram vilket ansvar demokrati och medborgarservice har, vilket är främst att administrera och moderera förslagen som kommer in och återkoppla till förslagslämnaren fram till att göteborgsförslaget blir ett ärende i den nämnd som har rådighet i frågan. Demokrati och medborgarservice ansvarar också för kontinuerlig utveckling av Göteborgsförslaget samt att vara ett stöd för förvaltningar och bolag vid svårare ärendehantering. Demokrati och medborgarservice ansvarar också för uppföljning och statistik för Göteborgsförslaget.

Göteborgsförslaget är en metod för att förbättra invånarnas möjlighet till delaktighet och inflytande i kommunen mellan de allmänna valen. När ett göteborgsförslag fått över 200 röster och varit röstbar på webbsidan i 90 dagar så blir det ett ärende hos ansvarig nämnd. Göteborgsförslaget, som ärendet, ska då prioriteras och skyndsamt hanteras av den nämnd som har rådighet i frågan.

Förvaltningen upptäckte vid kartläggningen att behov fanns av att tydliggöra vad prioriterat ärende och skyndsamt innebär i praktiken. Detta innebär att göteborgsförslaget ska hanteras på första möjliga nämnd- eller styrelsemöte. Det ska också hanteras skyndsamt, vilket den reviderade riktlinjen klargör. Det innebär utan större beredning men att ansvarig förvaltning vid behov kan lägga till ett kort förklarande yttrande med bakgrundsfakta som är relevant för hur nämnd/styrelse ska kunna ta beslut om vidare hantering av ärendet.

I nuvarande Göteborgs Stads riktlinje för Göteborgsförslaget står det att göteborgsförslaget ska upp som ett *informationsärende* på nästkommande sammanträde. Detta är ändrat i den reviderade riktlinjen eftersom nämnden ska ta ett beslut om förslaget ska genomföras, inte genomföras eller utredas vidare. Detta innebär att det inte är ett informationsärende, vilket behövdes tydliggöras i ny reviderad riktlinje.

Beslutar nämnden att förslaget ska utredas vidare så behöver ärendet tas upp ytterligare en gång i nämnden. Vilket förvaltningen i sin roll som stöd i ärendehantering av göteborgsförslagen till andra förvaltningar och bolag erfarit varit svårförståeligt i nuvarande riktlinje. Därav tydliggörs detta i den nya reviderade riktlinjen och utifrån hur nämnder valt att motivera sina beslut efter vidare utredning bakåt i tiden har denna reviderade riktlinje en tillagd beslutssats som säger; genomförs inte just nu men tas vidare som underlag till nämndens kommande budgetplanering.

Den reviderade riktlinjen försöker också understryka ytterligare vikten av att ha kontinuerlig återkoppling med förslagslämnaren och all kommunikation med förslagsställaren ska skrivas på ett enkelt och begripligt språk.

Vissa göteborgsförslag kan vara mer komplexa än andra, exempelvis genom att de handlar om frågor som berör flera olika nämnder som behöver ta beslut i samma göteborgsförslag. Den reviderade riktlinjen lyfter därför fram det specifika ansvaret som

det innebär när ett göteborgsförslag berör flera nämnder exempelvis att samordna beredningen inför beslut och att samverka nämnderna emellan.

Göteborgsförslaget kopplingen till alla nämnders demokratiuppdrag samt en del av stadens infrastruktur för lokal demokrati

Flera beslut har tagits kring lokal och digital demokrati av Göteborgs Stads förtroendevalda sedan Göteborgsförslaget infördes och även sedan den senaste revideringen av riktlinjen. För att underlätta samverkan, ärendehantering och handläggning av göteborgsförslag tydliggör riktlinjen ansvarsfördelning mellan nämnder och styrelser. Samverkan och dialog mellan nämnder/styrelser och invånare är nödvändig för att kunna uppnå förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande vars uppdrag formuleras i de gemensamma och likalydande kapitlen i nämndernas reglementen.

Den reviderade riktlinjen är formulerad på så sätt att det ska vara enklare för tjänstepersoner och förtroendevalda att se kopplingen till det lokala demokratiuppdraget. Demokratiuppdraget förtydligas även än mer i det utvidgade syftet och i den samlade definitionen av Göteborgsförslaget samt vilken uppföljning av Göteborgsförslaget som ska och kan göras idag. Utvecklandet av verktyget för Göteborgsförslaget gör att vi nu lättare kan ta fram statistik över var förslagslämnarna bor samt ålder. På så sätt kan kommunfullmäktige och nämnderna/styrelserna se vilka vi når med Göteborgsförslaget samt vilka demokratiska verktyg som staden behöver komplettera Göteborgsförslaget med för att skapa förutsättningar demokratisk delaktighet och inflyttande för fler invånare och grupper vilket kapitel 1 §5 i alla nämnders reglementen uttalar.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att nämnden för demokrati och medborgarservice översänder förvaltningens tjänsteutlåtande inklusive bilagor som sitt eget förslag till kommunfullmäktige, att i sin tur besluta om att fastställa en reviderad riktlinje för Göteborgsförslaget.

I förhållande till nuvarande riktlinje har flera tydliggörande gjorts i Göteborgs Stads riktlinjen för Göteborgsförslaget, för att underlätta för användare av Göteborgsförslaget samt förtroendevalda och tjänstepersoner i Göteborgs Stad vid hantering av Göteborgsförslaget. Dessa förtydliganden avser:

- En samlad definition av vad Göteborgsförslaget är.
- Ett utvidgat syfte där både nyttan för invånarna och förtroendevalda är tydligare.
- Ett tydliggörande av ansvarsfördelning i nämnder och styrelser sinsemellan samt gentemot nämnden för demokrati och medborgarservice,
- En ny beslutssats vid slutligt beslut efter att beslut tagits om att utreda vidare
- Att tydliggöra Göteborgsförslaget kopplingen till det utökade demokratiuppdrag som alla nämnder fick i sina reglementen (kapitel 1, § 5) från och med 2021.
- Att Göteborgsförslaget är en del av stadens infrastruktur för lokal demokrati.

Eva Englund

Karim Zendegani

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Utveckling och analys